

През 2012 г. комисията по досиетата извърши и обяви проверките за принадлежност към комунистическите тайни служби сред различните вероизповедания. С тези решения станаха публично достъпни десетки досиета на свещенослужители, заемали или заемали ръководни постове в различните деноминации на християнството в България.

Въпреки че най-голям обществен интерес предизвикаха агентурните дела на членовете на Светия синод на Българската православна църква, първата книга, която е продукт на отварянето на досиетата на различните религиозни общности, е свързана с българските протестантски църкви.

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) ви представям излязлата на скоро от печат книга на **Ангел Пилев „Пастори агенти на ДС”**, чиято [премиера сайтът отрази](#).

Както историкът Момчил Методиев посочи на представянето ѝ, тя принадлежи към новата вълна изследвания, които са базирани на отварянето на архивите на ДС в резултат на закона за досиетата от края на 2006 г. Към това трябва да се прибави и дейността на

[комисията „Костадинов”](#) по огласяването на сътрудниците на комунистическите тоталитарни служби в различни сектори от обществото от последните шест години. Разбира се, тези два фактора – закона и дейността на комисията – по никакъв начин не омаловажават усилията на автора, тъй като те са само предпоставка за подобни проучвания на архивите.

Заглавието на „Пастори агенти на ДС” казва достатъчно ясно коя е основната тема на

Агентите на Държавна сигурност сред пасторите

Написано от Христо Христов
Неделя, 09 Юни 2013 12:35

книгата, но в нея читателите ще открият не само досиета на пастори. Както посочва авторът въпросът за агентурната обвързаност на пасторите с Държавна сигурност не е изолиран от общата политическа обстановка по време на комунистическата диктатура. Обърнато е специално внимание на доносничеството като система в тоталитарната държава и в НРБ. Без да навлиза в подробности авторът прави преход към несъстоялата се декомунизация в България след рухването на комунизма, а също така и отделя място за закъснялото отваряне на досиетата на репресивния апарат на БКП.

Следвайки добрите практики в българската съвременна документалистика, свързана с изясняване ролята и дейността на ДС, Ангел Пилев е представил структурата и развитието ѝ по време на комунизма, както и важна информация за нейната агентурна мрежа и видовете сътрудници. Изложена е и информация за начините и методите на вербовка от Държавна сигурност, като е акцентирано върху подробностите на вербовъчния процес.

Следва по-обширната част от книгата, посветена на досиетата на пасторите. В нея са представени общо 11 досиета, разкрити от комисията „Костадинов“ през март 2012 г. Става въпрос за агентурните дела на Теодор Ангелов, Павел Игнатов, Йордан Иванов, Димитър Митев, Виктор Вирчев, Благовест Белев, Божидар Ялъмов, Илчо Ефтимов, Николай Кокончев, Асен Райков и Васил Еленков.

Много важен елемент от изследването е, че към информацията за агентурното минало на съответното лице авторът се е постарал да даде и реакцията на осветените агенти, в случая пастори. А също така и позицията на отделни органи на църквите, към които

Агентите на Държавна сигурност сред пасторите

Написано от Христо Христов
Неделя, 09 Юни 2013 12:35

те принадлежат. След тях са публикувани и извадки от досиетата на агентите, които опровергават пасторите, които отричат агентурната си принадлежност, придружени от кратки коментари на автора.

Публикуваните случаи на сътрудничество с ДС от пастори разкрива не само една по-обща картина на подхода и целите на репресивния апарат на комунистическата партия. Те показват и реакциите и поведението на самите агенти по времето, когато са привлечени към конспиративна дейност, а и след това при разкриването на агентурното им минало.

Ангел Пилев не е пропуснал да изложи и някои оправдателни тези, които отделни представители на пасторите – агенти се опитват да внушат след огласяването на агентурната им принадлежност. Такъв е примерът с пастор Благовест Белев, с амбиции да оглави християнските медии и да ги постави в монополно положение като продуцент. В предавания, водени от него той, както посочва автора на „Пастори агенти на ДС”, пропагандира следните тези:

1. Всички пастори са били агенти.
2. Сътрудничеството на пасторите с ДС е било фиктивно.
3. Пасторите, сътрудничили на ДС, са герои на вярата, защото така са опазили Църквата и дали принос за нарастването ѝ.
4. Тези, които търсят истината за ДС-агентите, вредят на Църквата.

Познати опити да се заблуди обществото, които по един или друг начин много си приличат с посланията, които съпътстваха и отварянето на досиетата на митрополитите на БПЦ.

На финала Ангел Пилев обръща внимание на факта, че архивите на ДС крият имената на редица сътрудници, които комисията по досиетата не е обявила. И това е така, тъй като те не попадат в кръга на лицата, които за заемали или заемат ръководни функции в църквата. Публикувани са псевдонимите на някои необявени агенти в евангелските среди. Става въпрос за хора, които са библейски работници, дякони, апостоли или евангелизатори.

„Настоящият труд беше написан и с цел да се измъкнат от забравата и представят на съвременния читател липсващи страници от историята на евангелското движение в страната, което да допринесе за поука и за намиране на изходен път от създалата се

Агентите на Държавна сигурност сред пасторите

Написано от Христо Христов
Неделя, 09 Юни 2013 12:35

атмосфера на недоверие. Жалко е, че толкова години след Промяната все още не сме преодолели тези травматични моменти, за разлика от другите бивши социалистически страни”, посочва в заключението си авторът на книгата Ангел Пилев, който сам е пастор.

Той подчертава, че повечето от обявените агенти сред пасторите не са намерили сили да си признаят и поискат публично прошка за делата си, извършени в ущърб на църквата. „Обществото и в частност вярващите очакват изповед, колкото и закъсняла да е тя”, завършва той.

Ангел Пилев трябва да бъде поздравен за усилията си чрез изследването на архивите на ДС да даде възможност на обществото да придобие по-ясна представа за дейността на агентите в евангелските църкви. Тези добри намерения не са изолиран факт. Неслучайно и историкът Румен Генов обърна внимание на това, че единствено евангелската общност е последователна в опитите за вътрешно очистване, което е необходимо за цялото общество.

През последните няколко години евангелистите са инициатори на редица форуми, свързани с комунистическото минало и неговите зависимости. Книгата на пастор Ангел Пилев е втората, която се появява в рамките на година в резултат на активно проучване на архивите на ДС. Преди това [пастор Христо Куличев](#) издаде ценното изследване за съдебните процеси срещу църквата в България по време на комунистическия режим.

Ангел Пилев, „Пастори агенти на ДС”, 2013 г., 303 страници.